

Metodický list k pracovnímu listu návaznému na akci Cesta do pravěku II. – Cesta do času lovců a sběračů

Cílem listu je si na základě na akci získaných informací uvědomit a chápat paleolitickou kulturu jako celek, ne pouze jako soubor jednotlivých lidských dovedností, poznatků a informací. To vše ukázat na ústředním bodu paleolitické společnosti, tedy na člověku. Na postupné řadě bude naznačeno, co člověka odlišuje od zvířat, jaké dovednosti tehdejší člověk měl a musel mít a že se nejedná pouze o několik vlastností, ale o celé spektrum navzájem provázaných a souvztažných prvků.

1. **Cíl:** ukázat, čím konkrétně se anatomicky liší lidé od zvířat. Zároveň však, že to není ultimativní podmínka vždy platná a je pouze předpokladem pro další odlišnosti, na které je nutno ve výsledku nahlížet souhrnně.

Řešení: *Uchopovací mechanismus ruky, chůze po dvou nohách – dva hominizační komplexy*

2. **Cíl:** Uchopovací mechanismus ruky umožnil lepší manipulaci s předměty a jejich následné opracování. Je tedy třeba si uvědomit tuto souvztažnost, i jak předměty dále konkrétně ovlivňovaly lidský život a jeho kvalitu.

Řešení: předměty, které děti viděly na akci v terénu: *kamenné šipky, nože, šídla, jehly, škrabadla, rydla, vrtáky; základní surovina – kámen; použití – krájení masa, opracování dřeva, úprava potravy, lov, výroba oděvu,...*

3. **Cíl:** ukázat nejvýznamnější objev paleolitického člověka a podrobněji se zaměřit na způsob života lidí.

Jedním z nejvýznamnějších objevů bylo rozdělení ohně. Oheň byl lidem samozřejmě známý odnepaměti, ovšem založený např. bleskem či horkem. Takto roznicený oheň se první lidé vždy snažili získat, ovšem jeho udržování bylo nesmírně obtížné a často se nevydařilo. Proto poznatek toho, jak oheň rozdělat, byl pro lidstvo rozhodujícím vynálezem.

Oheň umožňoval tepelné zpracování potravy, kterou lidé získávali lovem, sběrem nebo rybolovem. Spektrum jejich potravy bylo široké – obsahovalo mamuty, soby, koně, lišky, vlky, zajíce, divoké kočky, bobule, kořínky, rostliny, ptačí vejce a další. Vzhledem ke zdrojům potravy a jejich rychlé vyčerpateľnosti, se společnost za potravou musela často stěhovat. Tomu tedy odpovídaly i lidské příbytky, které musely být lehce transportovatelné.

Hlavním zdrojem oděvního materiálu byla lovená zvěř, z níž byly k tomuto účelu využívány nejrůznější části. Oděvy se sešivaly z kožešin či kůží ulovených zvířat pomocí kostěných jehel a šídel. K přípravě a očištění surových kůží a kožešin pro samotné šití sloužily kamenné nástroje, jako škrabadla, rydla, čepelky či drobné vrtáčky.

Místo nití lidé v paleolitu využívaly opracované zvířecí šlachy a případně také střívka. Principy základních textilních technik a zpracování rostlinných vláken byly lidem pravděpodobně známy, ale využívali jich spíše pro výrobu rohoží, sítí, košíků apod.

Řešení: 1. lov, 2. stěhovat, 3. kůže, 4. kůň; → oheň, konkrétně vynález rozdělení ohně

4. **Cíl:** ukázat důsledky využívání a ovládní ohně na kvalitu lidského života
Řešení: oheň, teplo, světlo, úpravu potravy

5. **Řešení:** povídání si, zpívání, hraní her,...

6. **Cíl:** ukázat vliv ohně na vývoj lidské komunikace a společnosti
Povídání se, zpívání, hraní her, ad., tzn. komunikace. I díky společně strávenému času okolo ohniště se mohla vyvíjet lidská komunikace a celkově lidská společnost.